

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/2016

Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Sirje Biin

Otsuse tegija

Otsuse tegemise aeg ja koht 08.08.2018, Tallinn

Vaide esitamise aeg 22.06.2018 (registreeritud inspektsioonis 25.06.2018)

Teabevaldaja
 AS SmartCap
 aadress: Hobujaama 4, 10151 Tallinn
 e-post: info@smartcap.ee

Vaide esitaja
 Vandeadvokaat Anto Kasak
 Advokaadibüroo Kasak&Missik
 aadress: P. Süda 3a-4, 10118 Tallinn
 e-posti aadress: kasak@kasak.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 16.05.2018 esitas vaide esitaja SA-le KredEx teabenõude, milles soovis teavet seoses endise Eesti Arengufondi investeerimisportfelli, täpsemalt selle osaks oleva Early Fund II, juhtimise üleandmisega Tera Ventures OÜ-le. Kuna vastava osa Arengufondi tegevuse eest vastutab täna KredEx, mis teostab vajalikke tegevusi läbi täielikult KredEx'i omanduses oleva tütarettevõtte AS SmartCap, adresseeris Teabenõudja oma järelepärimise KredEx'ile koos palvega suunata teabenõue vastavas osas edasi Smartcap'ile, kui KredEx ei peaks valdama kogu nõutud teavet.
2. 22.05.2018 teavitas AS SmartCap vaide esitajat, et ei ole küsitud teabe osas teabevaldajaks AvTS § 5 lg 2 mõistes.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ja leidis, et teabenõude täitmisest keeldumine oli

õigusvastane, kuna SmartCapi näol on tegemist 100% Eesti Vabariigile kuuluva juriidilise isikuga, mille asutamise ja tegutsemise ainsaks eesmärgiks on Arengufondi investeringute valitsemine ning arengufondi nõustamine seoses investeringute tegemisega Eesti Arengufondi seaduses (EAFS) sätestatud avalik-õiguslikel eesmärkidel. Vaide esitaja leidis, et SmartCapi osas ei ole seega küsimust, et milline osa SmartCapi tegevusest kujutab AvTS § 5 lg 2 mõttes avalike ülesannete täitmist, kuna SmartCap eksisteeribki üksnes avalike ülesannete täitmiseks.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

1. Asjaolud

Vandeadvokaat Anto Kasak (edaspidi nimetatud "Teabenõudja" või "Vaide esitaja") esitas 16.05.2018. a. teabenõude (Lisa nr 1, edaspidi nimetatud "Teabenõue") Sihtasutusele KredEx (edaspidi nimetatud "KredEx"), milles palus teavet seoses endise Eesti Arengufondi (edaspidi nimetatud "Arengufond") investeerimisportfelli, täpsemalt selle osaks oleva Early Fund II (edaspidi nimetatud "EF II"), juhtimise üleandmisega Tera Ventures OÜ-le (edaspidi nimetatud "Tera Ventures"). Kuna vastava osa Arengufondi tegevuse eest vastutab täna KredEx, mis teostab vajalikke tegevusi läbi täielikult KredEx'i omanduses oleva tütarettevõtte AS SmartCap (edaspidi nimetatud "SmartCap"), adresseeris Teabenõudja oma järelepärimise KredEx'ile koos palvega suunata teabenõue vastavas osas edasi Smartcap'ile, kui KredEx ei peaks valdama kogu nõutud teavet. Lühidalt palus Teabenõudja järgnevat teavet:

- 1. Koopiat dokumentidest, millega anti Arengufondile kuulunud investeerimisportfelli juhtimine üle Tera Ventures'le;*
- 2. Koopiat dokumentidest, millega on eelmises punktis nimetatud dokumente pärast nende allkirjastamist muudetud, kui sellised dokumendid eksisteerivad;*
- 3. Teavet selle kohta, kas ja kelle osas on antud KredEx/Smartcap poolt nõusolek EF II fondi investeerimiseks, eeldades, et vastava nõusoleku saamise nõue, mis on toodud investeerimisportfelli juhtimise üleandmiseks korraldatud konkursi dokumentides, jäi alles ka dokumentide allkirjastatud versiooni. Alternatiivselt, kui vastavat KredEx/Smartcap poolse nõusoleku olemasolu nõuet dokumentide allkirjastatud versioonis ei sisaldu, edastada koopia dokumendist, millega otsustati vastav otsus välja jätta.*

KredEx ja SmartCap edastasid 23.05.2018. a. ühise vastuse teabenõudele (Lisa nr 2, edaspidi nimetatud "Vastus"), milles märgitakse järgmist:

- 1. KredEx ei valda Teabenõudes palutud teavet;*
- 2. SmartCap ei pea ennast isikuks, kellele laienevad AvTS § 5 lg 2 sätestatud teabevaldaja kohustused, kuna SmartCap ei osuta enda hinnangul avalikke teenuseid;*
- 3. Isegi kui SmartCap oleks AvTS § 5 lg 2 mõttes teabevaldajaks, ei kujuta Arengufondile kuulunud fondide valitsemine avaliku ülesande täitmist;*
- 4. Isegi kui tegemist oleks avaliku ülesande täitmise, on teave kaitstud ärisaladusega.*

2. Vaide esitaja seisukoht

Teabenõudja on seisukohal, et Teabenõude täitmisest keeldumine on õigusvastane ning KredEx'it ja SmartCap'i tuleb kohustada Teabenõuet täitma. Teabenõudja põhjendab oma seisukoha allpool.

Teabenõudja selgitab, et esitab käesoleva vaide samaaegselt KredEx'i ja SmartCap'i vastu, kuna viidatud isikud on Teabenõude täitmisest keeldumist sisaldava dokumendi koos allkirjastanud. Teabenõudja arvates on põhjendatud ka mõlema viidatud isiku solidaarne kohustamine teabenõude täitmiseks jättes sellega seonduva täpse tööjaotuse korraldamise KredEx'i ja SmartCap'i lahendada, kuna SmartCap on täielikult KredEx'i tütarettevõtte ning nende omavahelise infovahetuse korraldamine ei peaks olema ei Teabenõudja ega Andmekaitse Inspeksiooni ülesandeks.

3. Vaide esitaja põhjendused

3.1. SmartCap staatus teabevaldajana SmartCap staatus teabevaldajana sõltub sellest, kas Arengufond ja EF II on loodud era- või avalikes huvides. Seetõttu käsitletakse järgnevalt Arengufondi ning SmartCap loomis- ja tegutsemiseesmäärke, millest tuleneb, kas EF II on loodud eraõigusliku tulude teenimise või avalike huvide teenimise eesmärgil.

Arengufond on avalik-õiguslik juriidiline isik, mis loodi 01.12.2006. a. jõustunud Eesti Arengufondi seadusega (edaspidi nimetatud "EAFS"). EAFS § 2 lg 1 kohaselt on Arengufondi eesmärk stimuleerida ja toetada Eesti majanduses muutusi, mis aitavad majandust ajakohastada, ekspordi kasvu tagada ning uusi kõrget kvalifikatsiooni nõudvaid töökohti luua. Arengufond toetab innovatsiooniteadlikkuse tõusu, uuenduslike äriideede esile kerkimist ning ettevõtlikkuse kasvu ühiskonnas tervikuna. Ühe ülesandena nimetatud eesmärgi saavutamiseks investeeris Arengufond käivitamisjärgus teadmisi- ja tehnoloogiamahukasse Eesti ettevõtlusesse ning pakkus vastavatele ettevõtjatele vajaduse korral muud tuge. Seega täidab Arengufondi investeerimistegevus avalik-õiguslikku eesmärki Eesti majanduse elavdamise näol.

EAFS § 28 lg 3 p 1 kohaselt loodi Arengufondi investeerimistegevuseks sihtotstarbeline investeerimiskapital, mis moodustus riigi poolt sihtotstarbeliselt Arengufondile antud varast ja muudest vahenditest, sealhulgas Arengufondile üleantud aktsiatelt makstavatest dividendidest ja aktsiate müügist saadud vahenditest ning investeerimiskapitali investeerimisest saadud tulust. Teisisõnu, vahendid, mida Arengufond sai kasutada investeerimistegevuseks eelmises lõigus toodud eesmärgil pärinesid riigilt. See kinnitab täiendavalt, et Arengufondi investeerimistegevus toimus avalikes huvides

EAFS § 30 lg 1 keelab Arengufondil võtta kohustusi, mis on vastuolus Arengufondi eesmärkidega. See tähendab, et Arengufondi tegevus piirdub üksnes EAFS § 2 lg 1 sätestatud avalik õiguslike eesmärkide täitmisega ning selle kõrval ei saa olla muid, sh eraõiguslikke, eesmäärke.

Ka EAFS § 35 lg 1 seab Arengufondile investeerimistegevuse osas piirangu, et investeerimine toimub üksnes Eestis registreeritud väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatesse, kes on suunatud innovatsioonile, loovad või kasutavad ajakohast tehnoloogiat ja arendavad uusi tooteid, sealjuures on neil oluline kasvu- ja ekspordipotentsiaal ning perspektiiv saavutada rahvusvahelisel sihtturul arvestatav positsioon, kuid kes ei ole suutelised rahuldama oma kapitalivajadusi majanduses toimivate muude instrumentide kaudu. Teisisõnu tähendab see, et Arengufond lähtub investeerimistegevuses rangelt EAFS § 2 lg 1 sätestatud avalik-õiguslikust eesmärgist ning pakub alternatiivset võimalust oma tegevuseks ettevõtetele, kes ei pruugi saada vastavaid vahendeid erahuvidest lähtuvatest finantsinstrumentidest. Kokkuvõttes on Arengufondi osas üheselt selge, et nimetatud avalik-õiguslik juriidiline isik asutati vaid avalikes huvides, eesmärgiga toetada Eesti ettevõtlust ning Arengufondi investeerimistegevusel puudub muu eesmärk.

SmartCap asutati Arengufondi poolt 01.03.2011. a. täielikult Arengufondile kuuluva tütarettevõtteks. Juba see asjaolu iseenesest välistab võimaluse, et SmartCap'il saaks olla muid tegevuseesmäärke peale Arengufondi asutamise eesmärkide. Seda kinnitavad ka SmartCap kodulehel¹ avaldatud SmartCap ning EF II majandusaasta aruanded, millest nähtuvalt on SmartCap ainsaks majandustegevuseks Arengufondi investeeringute valitsemise ning Arengufondi nõustamine investeerimisküsimustes. EF II osakud kuuluvad aga 100 % Eesti Vabariigile ning fondi varasid investeeritakse lähtudes EAFS § 35 lg 1 toodud eesmärgist, st avalikest huvidest.

Seega on SmartCap näol tegemist 100% Eesti Vabariigile kuuluva juriidilise isikuga, mille asutamise ja tegutsemise ainsaks eesmärgiks on Arengufondi investeeringute valitsemise ning Arengufondi nõustamine seoses investeeringute tegemisega EAFS-s sätestatud avalik-õiguslikel eesmärkidel. SmartCap osas ei ole seega küsimust, et milline osa SmartCap tegevusest kujutab AvTS § 5 lg 2 mõttes avalike ülesannete täitmist, kuna SmartCap eksisteeribki üksnes avalike ülesannete täitmiseks.

Arengufondi lõpetamine ning selle varade ja tegevuste üleandmine arenguseire seaduse 3. ptk ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, KredEx ja Arengufondi vahel sõlmitud kolmepoolse lepingu (Lisa nr 3) alusel ei muuda ülaltoodud järeldusi, kuna kokkuvõttes võttis KredEx üle Arengufondi investeerimistegevusega seonduvad varad ja tegevused. SmartCap on selle tulemusena täielikult KredEx tütarettevõtte ning EF II osakud andis Eesti Vabariik KredEx kasutusse. Mis puutub KredEx ja SmartCap vastuses toodusse, et SmartCap ei ole teabevaldajaks mh põhjusel, et ei osuta AvTS § 5 lg 2 toodud loetelus sisalduvaid avalikke teenuseid, siis tegemist on näitliku loeteluga, mis ei sea piiranguid võimalike muude avalike

¹ <http://www.smartcap.ee/meist/aruanded>

ülesannete täitmisele, milleks on käesoleval juhul Eesti majanduse toetamine läbi investeerimistegevuse, mis oli Arengufondi loomise ja tegutsemise eesmärgiks ning mis on täna üheks KredEx tegutsemisvaldkonnaks.

Tulenevalt eeltoodust, on selge, et nii KredEx kui ka SmartCap on loodud täitmaks avalike huvide eesmärke, mistõttu on nad kohustatud isikuteks AvTS mõistes.

3.2. Teabenõue hõlmab ainult avalike ülesannete täitmist

Seoses KredEx ja SmartCap Vastuses esile toodud nn vanglapoe ja ühistranspordi näidetest selgub, et KredEx ja SmartCap tõlgendavad olukorda AvTS § 5 mõttes põhimõtteliselt ekslikult, leides, et avaliku ja eraõigusliku tegevuse piir jookseb KredEx'i ja SmartCap'i, mitte SmartCap'i ja Tera Ventures vahelt. Eelmises peatükis toodu selgitab detailselt, miks SmartCap on küll asutatud eraõigusliku juriidilise isikuna, kuid täidab vaid avalikke ülesandeid. Seega nn vanglapoe ja ühistranspordi näidete kontekstis on igal juhul avalikuks teabeks see, millistel tingimustel andis SmartCap EF II juhtimise üle Tera Ventures'le. Samuti on avalikuks teabeks KredEx/SmartCap poolt EF II juhtimisega seonduvate võimalike lepingust tulenevate kohustuste täitmine (nõusoleku andmine teiste investorite kaasamiseks). Teavet selle kohta, kuidas korraldab Tera Ventures oma igapäevast majandustegevust, pole Teabenõudja küsinud.

Seega, Vaide esitaja on seisukohal, et KredEx ja SmartCap poolt toodud näited ei lükka ümber Vaide esitaja poolt toodud asjaolusid.

3.3. Võimalik ärisaladus nõutava teabe osana

Seoses KredEx ja SmartCap Vastuses toodud viitega võimalikule ärisaladusele viitab Teabenõudja juba Teabenõudes toodud Riigikohtu 23.10.2003. a. kohtuotsuse nr 3-3-157-03 p-s 20 märgitule, mille kohaselt: „Andmekandja võib sisaldada samaaegselt nii juurdepääsupiirangutega teavet kui ka teavet, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemist, siis AvTS § 38 lg-st 2 tulenevalt tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Eeltoodust tulenevalt ei ole õiguspärane keelduda teabenõude täitmisest ainuüksi motiivil, et teabenõudega seonduv dokument sisaldab muuhulgas delikaatseid või eraelulisi isikuandmeid.“

Seega ei saa jätta nõutud dokumenti tervikuna väljastamata seetõttu, et osa sellest võib sisaldada ärisaladust. Samuti peab teabenõude täitmata jätmise viitega võimalikule ärisaladusele olema sisuliselt põhjendatud, kuna vastav otsus jätta teave avaldamata on vaide- ja kohtumenetluses vaidlustatav ning peab seega olema ka sisuliselt kontrollitav.

Teabenõudja märgib etteruttavalt, et vähemalt osas, mis puudutab EF II üleandmise konkursi kutse lisa 2 toodud tehingu põhitingimusi (vaide lisa 4), on äärmiselt keeruline, et mitte öelda võimatu, ette kujutada, kuidas saaks mõni neist tingimustest olla käsitletav Tera Ventures ärisaladusena, kuna tegemist on avalike konkursitingimustega.

6. Kokkuvõtlikult leiab Vaide esitaja, et ükski KredEx ja SmartCap Vastuses toodud argument ei anna alust teabe väljastamise keeldumiseks, mistõttu tuleb kohustada KredEx ja SmartCap'i täitma Vaide esitaja teabenõude. Lähtudes ülaltoodust ning tuginedes AvTS § 3 lg 1, § 5 lg 1 p 3 ja 2; § 6; § 8 lg 1 p 1 ja § 46 palun:

1. tuvastada Sihtasutus KredEx ja AS SmartCap poolt vandeadvokaat Anto Kasak'u 16.05.2018. a. teabenõude täitmata jätmise õigusvastasus;
2. kohustada Sihtasutust KredEx ja AS-i SmartCap õiguspäraselt täitma vandeadvokaat Anto Kasak'u 16.05.2018. a. teabenõue.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

AS SmartCap (edaspidi SmartCap) sai 06. juulil 2018. a. Andmekaitse Inspektsiooni järeleparimise seoses Advokaadibüroo Kasak & Missik vandeadvokaat Anto Kasaku esitatud vaidega SmartCap poolt esitatud teabenõude täitmisest keeldumise peale. Andmekaitse Inspektsioon on palunud hiljemalt 16. juuliks 2018. a. vastuseid Andmekaitse Inspektsiooni esitatud küsimustele. Alljärgnevalt vastab SmartCap Andmekaitse Inspektsiooni esitatud küsimustele ja selgitab enda seisukohtasid.

1. Kas riik on läbi KredExi investeerinud SmartCapi poolt valitsetavasse fondi ning seega Tera Ventures 'ile üle antud investeerimisportfelli varad kuuluvad samuti riigile? SmartCap valitseb ühte fondi, milleks on investeerimisfondide seaduse alusel moodustatud lepinguline investeerimisfond Early Fund II. Nimetatud fondi on investeerinud riik otse, mitte läbi sihtasutuse KredEx (edaspidi KredEx). Fondi ainus osakuomanik on riik. Early Fund II on omakorda investor eraõigusliku juriidilise isiku Tera Ventures OÜ poolt valitsetavas investeerimisfondide seaduse alusel moodustatud usaldusfondis Tera Ventures I Usaldusfond. Kõnealused „investeerimisportfelli varad“ on üle antud Tera Ventures I Usaldusfondile ning kuuluvad nimetatud fondile kui iseseisvale eraõiguslikule juriidilisele isikule. Need varad ei kuulu riigile.

2. Kui SmartCap leiab, et ta ei täida avalikke ülesandeid ega ole saanud eelarvelisi vahendeid ning ei ole seetõttu teabevaldajaks, siis palun põhjendage oma seisukohta. SmartCap ei ole teabevaldaja AvTS § 5 lg 2 tähenduses. SmartCap on saanud vahendid oma tegevuse alustamiseks Eesti Arengufondi kui SmartCapi asutaja poolt tehtud sissemaksest aktsiakapitali ning SmartCapile antud laenust. Edasised vahendid on SmartCap teeninud teenustasuna, valitsedes investeerimisfondi Early Fund II ning osutades nõustamisteenuseid Eesti Arengufondile. Pärast SmartCapi aktsiate üleandmist KredExile on SmartCapi tegevuse finantseerimise ainsaks allikaks olnud Early Fund II fondivalitsemise tasu.

SmartCap ei pea ennast teabevaldajaks AvTS § 5 lg 2 tähenduses. SmartCap on eraõiguslik juriidiline isik, mis tegutseb Finantsinspektsiooni poolt väljastatud väikefondivalitseja tegevusloa ja investeerimisfondide seaduse alusel. AvTS § 5 lg 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Riigikohus on selgitanud, et avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, kohalikule omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded. Avaliku ülesande täitmisega on tegu ka siis, kui pädev asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik.²

SmartCap ei täida ühtegi avalikku ülesannet, mis oleks talle seaduse, haldusakti või lepinguga antud ning mille toimimise eest vastutaks seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik.

Küsimuses, kas SmartCap täidab avalikku ülesannet või mitte, ei puutu asjasse Eesti Arengufondi seadus (edaspidi EAFS), kuna nimetatud seadus on tänaseks tervikuna kehtivuse kaotanud. AvTS § 5 lg 2 kohaldumist või mittekohaldumist saab hinnata üksnes kehtivate seaduste, haldusaktide ja lepingute alusel. See, kas ja milliseid avalikke ülesandeid sätestas EAFS ning kas nimetatud seadus pani avalikke ülesandeid ka SmartCapile, ei oma käesoleval hetkel tähtsust, sest EAFS enam ei kehti.

Samuti ei puutu antud küsimuses asjasse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, KredEx ja Arengufondi vahel sõlmitud kolmepoolne leping, kuna SmartCap ei ole nimetatud lepingu pooleks ning sellest ei tulene SmartCapile ühtegi kohustust.

Samuti märgib SmartCap, et ka ettevõtuse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadus (edaspidi ETS), mis reguleerib KredExi tegevust, ei sätesta ühtegi avalikku ülesannet SmartCapile kui iseseisvale eraõiguslikule juriidilisele isikule. Tähtsust ei oma asjaolu, et SmartCap on KredExi tütarettevõtja -isegi kui ETS sätestab avalikke ülesandeid KredExile, ei laiene need ülesanded automaatselt SmartCapile.

SmartCap ei vaidle vastu, et tema tegevuse vastu võib esineda avalik huvi. SmartCapi missioon on luua viljakas pinnas uuendusmeelse ja ettevõtliku Eesti arenguks. Oma missiooni täidab SmartCap läbi investeringute varase faasi riskikapitalfondidesse. Nimetatud fondid omakorda investeerivad rahvusvahelistesse kiire kasvupotentsiaaliga idufirmadesse. Sellega aitab

² Loe selle kohta: Riigikohtu erikogu 16. märtsi 2010. a määrus asjas nr 3-3-4-1-10, p 5; halduskolleegiumi 13. veebruari 2013. a määrus asjas nr 3-3-1-49-12, p

SmartCap kaasa kasvurahastuse võimaluste laiendamisele, et Eesti saaks eelistatud asukohaks ka mujalt maailmast pärit uuenduslikele tehnoloogiaettevõtetele. Oma missiooni täitmise kaudu aitab SmartCap kaasa Eesti majanduse edendamisele, mis põhimõtteliselt võib kuuluda avaliku huvi sfääri. See ainuüksi ei muuda aga SmartCapi tegevust avaliku ülesande täitmiseks. Analoogselt on Riigikohus selgitanud, et lasteaiakoha andmise kohustus on kohaliku omavalitsuse ülesanne põhiseaduse järgi. Sellega täidetakse nii alushariduse andmise kui ka lastehoiu funktsioon selleks, et lapsevanemad saaksid töö- ja pereelu ühitada.

Riigikohus on selgitanud, et mõlema funktsiooni vastu esineb avalik huvi, kuid selline avaliku huvi olemasolu ei muuda alushariduse andmist ja lastehoidu siiski iseenesest avalikuks ülesandeks. Kui eraisik osutab teenust vabatahtlikult ei täida ta avalikku ülesannet ja avalikuks ülesandeks muutub teenus siis, kui seda osutatakse avalik-õigusliku isiku seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks.³

Kokkuvõttes on SmartCap seisukohal, et ta ei täida ühtegi avalikku ülesannet, mistõttu ei saa ta olla ka teabevaldaja AvTS § 5 lg 2 tähenduses ning teda ei saa võrdsustada teabevaldajaga AvTS § 5 lg 3 p 2 tähenduses.

Teabenõudega on palutud juurdepääsu dokumentidele, mis jäävad AvTS § 5 lg 2 toimealast väljapoole. Isegi kui jõuda järeldusele, et SmartCap on teabevaldaja AvTS § 5 lg 2 tähenduses, on advokaadibüroo Kasak & Missik teabenõudes nõutud SmartCapilt teabe avaldamist, mis ei saa puudutada avalike ülesannete täitmist ning mis jäävad seega AvTS § 5 lg 2 toimealast väljapoole.

Isegi kui SmartCap on teabevaldaja AvTS § 5 lg 2 tähenduses, ei saa SmartCapilt nimetatud sätte alusel nõuda dokumente, mis ei puuduta avalike ülesannete täitmist.

Teabenõudes on palutud informatsiooni seoses konkursiga, mille eesmärgiks oli leida a) fond, millesse SmartCap saaks investeerida osa oma varadest (teatud senised investeeringud ning kapital edasiste investeeringute teostamiseks), b) samuti sellise fondi fondivalitseja. Konkursi tingimuste punkti 2 (lk 2) kohaselt soovis SmartCap konkursi esemeks oleva tehinguga tagada, et tema vara haldaks ja investeeriks kompetentne, kogemustega ning jätkusuutlik erafondivalitseja kooskõlas turutingimuste ja tööstusharu parima praktikaga eesmärgiga teenida SmartCapile maksimaalset tulu. Seega oli konkursi eesmärk tulu teenimine samal viisil, nagu seda võiksid teha mis tahes eraõiguslikud isikud, mitte aga avaliku ülesande täitmine. Seda kinnitab muuhulgas näiteks konkursi tingimuste lisa 2 osa 1 punkt „State aid rules“, mis näeb ette erafondivalitseja kohustuse tagada, et kõik tema poolt tehtavad investeeringud vastaks turumajanduses tegutseva investori printsibile nii, et investeeringute ühelgi tasandil ei eksisteeriks riigiabi. Investeeringute teostamine samadel tingimustel, nagu seda teeksid turumajanduses tegutsevad erainvestorid, ei ole avaliku ülesande täitmine.

Andmekaitse Inspektsioon on eraõiguslike avaliku teabe valdajate juhendis selgitanud järgmist olukorda:

„Avalikkusel on õigus teada, et haiglas on nõuetekohane tulekahjusignalisatsioon, kuid avalik teave pole enam see, mis firmalt ja kui kallilt see telliti.“ Isegi kui SmartCapil oleks seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalik ülesanne, näiteks kui SmartCapil oleks EAFS kehtivuse ajal olnud ülesanne investeerida kapitali EAFS § 2 lg 1 sätestatud eesmärkide täitmiseks, võis avalikkusel olla õigus teada, kas ning millises mahus on investeeringuid teostatud, kuid mitte seda, millistel täpsetel tingimustel olid investeeringud teostatud, sh millistel täpsetel tingimustel investeeriti teatud varad Tera Ventures I Usaldusfondi.

Andmekaitse Inspektsioon on analoogset olukorda selgitanud ka vanglapoe ja ühistranspordi näitel ning leidnud, et avaliku teabe seaduse esemeks ei ole võlaõiguslike lepingute poolte vaheline infovahetus.

Kokkuvõttes, konkursi esemeks olnud tehing ei olnud avaliku ülesande täitmine, mistõttu ei saa konkursi tulemusena sõlmitud eraõiguslikke lepinguid ka AvTS § 5 lg 2 alusel nõuda.

3. Kas SmartCap valduses on vaide esitaja poolt soovitud dokumendid?

SmartCapi valduses on järgmised dokumendid, mis seonduvad vaide esitaja poolt esitatud teabenõudega:

³ Loe selle kohta: Riigikohtu halduskolleegiumi 19. juuni 2014. a otsus asjas 3-3-1-19-14, p 12.

1) 17.03.2017 OÜ Tera Ventures, TeraVCapital OÜ, Eesti Arengufondi ja AS SmartCap vahel sõlmitud Tera Ventures I Usaldusfondi ühinguleping (limited partnership agreement relating to Tera Ventures Limited Partnership Fund I UU);

2) 03.05.2017 Eesti Arengufondi, AS SmartCap (mis tegutseb Early Fund II fondivalitsejana) ning Tera Ventures OÜ (mis tegutseb Tera Ventures I Usaldusfondi täisosanikuna) vahel sõlmitud mitterahalise sissেমakse leping (Agreement on transfer of non-monetary contribution) koos lisadega. Neid dokumente ei ole pärast allkirjastamist muudetud.

4. Kas teabenõude punktis 3 soovitud teave on olemas dokumenteeritud kujul, millest on võimalik väljastada koopia või tuleb vastus alles koostada (anda selgitus)?

Seoses teabenõude punktis 3 soovitud teabega selgitab SmartCap, et Transaction Documents sisaldab nõuet, mille kohaselt kolmandad isikud saavad investeerida Tera Ventures I Usaldusfondi üksnes juhul, kui selleks on SmartCapi (Early Fund II) või temalt usaldusfondi osa omandanud isiku nõusolek. Selliseid nõusolekuid pole antud. Teabe esitamiseks vaide esitajale ei piisa dokumentide koopiate väljastamisest, sest selliseid nõusolekute dokumente ei ole olemas. Seetõttu ei ole teabenõue punkt 3 täidetav ja sellist teabenõuet ei saa esitada, sest teabenõudega on võimalik nõuda üksnes konkreetset dokumenti, mis on olemas.

5. Seisukohad vaide esitaja seisukohtade osas

Esiteks, SmartCap ei nõustu vaide esitaja seisukohtadega, mille järgi SmartCap on teabevaldaja AvTS tähenduses. SmartCap on oma sellekohaseid seisukohtasid põhjendanud detailsemalt käesoleva vastuse punktis 2(i). Teiseks, SmartCap ei nõustu vaide esitaja seisukohtadega, mille järgi on vaide esitajal õigus nõuda SmartCapilt palutud dokumente ja informatsiooni. SmartCap on seisukohal, et vaide esitaja palutud teave jääb väljapoole AvTS § 5 lg 2 toimeala. SmartCap on oma sellekohaseid seisukohtasid põhjendanud detailsemalt käesoleva vastuse punktis 2(ii).

Kolmandaks, SmartCap on seisukohal, et vaide esitaja on teabenõudega palunud ligipääsu dokumentidele, mis sisaldavad ärisaladust. Seega isegi juhul kui SmartCap oleks teabevaldaja AvTS tähenduses ning kui palutud teabe ja informatsiooni puhul oleks tegemist teabega, mis jääb AvTS § 5 lg 2 toimealasse (millega SmartCap ei nõustu), siis tuleb teabenõudega palutud teave tunnistada AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel asutusesiseseks kasutamiseks.

AvTS § 35 lõike 1 punkti 17 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust. AvTS ise ärisaladuse mõistet ei sisusta ning ärisaladuse mõiste tuleb konkurentsiseadusest, mille § 63 lg 1 kohaselt loetakse ärisaladuseks niisugune teave ettevõtja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele võib selle ettevõtja huve kahjustada.

Euroopa kohus on leidnud, et ärisaladuse omaja huvide kahjustamine võib aset leida juba ainuüksi siis, kui teavet edastatakse kolmandale isikule, mistõttu ettevõtja huvide kahjustamiseks ei pea sellist teavet ilmingimata üldsusele avalikustama (Postbank NV vs Komisjon, T-353/94, p 87). Mitmetes teoreetilistes käsitlustes on ka leitud, et üksikandmed (nt lepingu üksikud tingimused) ei pea vastama salajase teabe/ärisaladuse tingimustele, kuid teatud andmed või tingimused kogumis võivad vastata ärisaladuse definitsioonile ning seega moodustavad need kogumis kaitse alla kuuluva teabeühiku. Sellist seisukohta toetab ka intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (nn TRIPS leping) artikli 39 lõikes 2 sätestatu, mille kohaselt vastab ärisaladusena määratletav teave järgmistele kriteeriumitele:

a) teave on saladus selles tähenduses, et see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad;

b) teabel on kaubanduslik väärtus selle salajasuse tõttu;

c) teabe üle seaduslikku kontrolli omav isik on võtnud kasutusele vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

Sama sätte kohaselt peab füüsilistel ja juriidilistel isikutel olema võimalus takistada nende seadusliku kontrolli all oleva teabe avaldamist teistele või selle omandamist või kasutamist teiste poolt ilma nende nõusolekuta, mistõttu on oluline kaitsta erinevate ettevõtete huve ning hoiduda ettevõtete ärisaladuse avaldamisest.

Vaide esitaja soovitud dokumendid sisaldavad osaliselt tingimusi, mis olid avalikustatud ülalviidatud konkursi tingimustes, eelkõige konkursi tingimuste lisas 2 („Indicative Main Terms“). Nimetatud dokumendid sisaldavad aga ka tingimusi, mille pakkus välja konkursi võitnud isik vastavalt konkursi tingimustele ning mis olid muuhulgas aluseks tema võitjaks tunnistamisele. Samuti sisaldavad dokumendid teavet Tera Ventures I Usaldusfondile üleantud varade väärtuste kohta ning varade hulka kuulunud portfelliettevõtjate kohta. Oma kogumis moodustavad kõik need tingimused ja teave ainulaadse terviku, mis ei ole üldteada, sh teada nimetatud lepingute osapoolte konkurentidele. Kui nimetatud dokumendid avalikustatakse mis tahes kolmandale isikule, võib see oluliselt kahjustada lepingute osapoolte huve. Kui näiteks OÜ Tera Ventures väärtuspakkumine ning tema tegevuse tingimused, mis sisalduvad dokumentides, oleksid teada teistele isikutele, kaoks OÜ Tera Ventures konkurentsieelis teiste ees.

Isegi kui lugeda, et teabenõudega palutud informatsioon ei ole ärisaladus, on igal juhul tegemist teabega, mis võib ärisaladust kahjustada. AvTS § 35 lg 1 p 17 tuleb kohaselt tuleb asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tuleb tunnistada mitte üksnes ärisaladus, vaid ka muu teave, mis ei ole ärisaladus, aga mille avalikustamine võib ärisaladust kahjustada.

Seega, kuna teabenõudega palutud teave on selline teave, mille avalikuks tulek võib SmartCapi ja OÜ Tera Ventures ärisaladust kahjustada, tuleks see teave AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide lahendamise ulatus

Antud juhul on vaide esitaja esitanud vaide nii SA KredEx kui AS SmartCap tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas. Vaide esitaja on vaites leidnud, et *põhjendatud on mõlema viidatud isiku solidaarne kohustamine teabenõude täitmiseks jättes sellega seonduva täpse tööjaotuse korraldamise KredEx'i ja SmartCap'i lahendada, kuna SmartCap on täielikult KredEx'i tütarettevõtte ning nende omavahelise infovahetuse korraldamine ei peaks olema ei Teabenõudja ega Andmekaitse Inspektsiooni ülesandeks.*

Andmekaitse Inspektsioon vaide esitaja eeltoodud seisukohaga ei nõustu põhjusel, et SA KredEx ja AS-i SmartCap puhul on tegemist kahe eraldiseisva juriidilise isikuga, kes on iseseivad teabevaldajad (juhul kui nad on teabevaldajateks AvTSi mõistes). Teabenõude täitmiseks on teabevaldaja kohustatud väljastama ainult enda valduses olevat teavet ning ei ole kohustatud küsima teavet teistelt teabevaldajatelt, sh ka oma tütarettevõtelt.

Kuna ühe vaideotsusega ei saa lahendada erinevate asutuste peale esitatud vaideid, siis käesoleva otsusega lahendatakse vaide AS SmartCap'i tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas ning SA KredEx'i osas tehakse eraldi otsus.

Avalikud ülesanded

AvTS § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. AvTS § 5 lg 1 p 3 kohaselt on eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik teabevaldajaks üksnes AvTS § 5 lg-s 2 sätestatud tingimustel. AvTS § 5 lg 2 kohaselt laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Samuti võrdsustatakse teabevaldajaga eraõiguslik juriidiline isik teabe osas, mis puudutab riigieelarvest saadud vahendite kasutamist.

Avaliku ülesande mõistet ei ole seadustes defineeritud. Riigikohus on samuti teabenõude täitmist puudutavas asjas märkinud, et avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse

alusel riigile, kohalikule omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded, olenemata sellest, millises vormis neid täidetakse. Seevastu ei muuda teenuse osutamist iseenesest avalikuks ülesandeks see, et vastava teenuse suhtes esineb avalik huvi, vaid avalikuks ülesandeks muutub teenus siis, kui seda osutatakse avalik-õigusliku isiku seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks (vt Riigikohtu 19.06.2014 otsus nr 3-3-1-19-14, p-d 11-14). Varasemas praktikas on viidatud, et haldusinstiitutsioonidele pandud avalikud ülesanded võivad olla ka õigusnormidest tõlgendamise teel tuletatud (nt Riigikohtu 14.12.2011 otsus nr 3-3-1-72-11, p 8; 16.02.2010 määrus nr 3-3-4-1-10, p 5). Kokkuvõtlikult peab avalik ülesanne seega olema ette nähtud vahetult seadusega või seaduse alusel või vähemasti õigusnormist tõlgendamise teel tuletatav (vt ka Riigikohtu 11.12.2015 otsus nr 3-1-1-98-15, p-d 60-62).

AS SmartCap teabevaldajana

AS SmartCapi puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes saab teabevaldajaks olla ainult kahel juhul:

- a) kui ta täidab seaduse, haldusakti või –lepingu alusel avalikke ülesandeid, siis teabe oas, mis puudutab nende ülesannete täitmist ning juhul;
- b) kui SmartCap on saanud riigieelarvest vahendid toetusena või avalike ülesannete täitmiseks.

Vaide esitaja on läbi kogu oma vaide viidanud arengufondi seadusele. Inspektsioonile ei ole teada, et SmartCapile oleks riigi või Arengufondi poolt pandud seaduse halduslepingu või haldusaktiga kohustusi, mille lõppvastutajaks oleks riik või avalik-õiguslik juriidiline isik. Eeltoodut on kinnitanud ka SmartCap. Isegi kui asuda seisukohale, et selline kohustus tulenes SmartCapi loomise ajal arengufondi seadusest, siis käeoleval ajal on eelnimetatud seadus kehtetu, mistõttu ei saa avaliku ülesande täitmine tulla enam eelnimetatud seadusest.

Vaide esitaja on leidnud, et *SmartCap asutati Arengufondi poolt 01.03.2011. a. täielikult Arengufondile kuuluva tütarettevõttena. Juba see asjaolu iseenesest välistab võimaluse, et SmartCap'il saaks olla muid tegevuseesmärke peale Arengufondi asutamise eesmärkide. Seda kinnitavad ka SmartCap kodulehel⁴ avaldatud SmartCap ning EF II majandusaasta aruanded, millest nähtuvalt on SmartCap ainsaks majandustegevuseks Arengufondi investeringute valitsemine ning Arengufondi nõustamine investeerimisküsimustes. EF II osakud kuuluvad aga 100 % Eesti Vabariigile ning fondi varasid investeeritakse lähtudes EAFS § 35 lg 1 toodud eesmärgist, st avalikest huvidest.*

Seega on SmartCap näol tegemist 100% Eesti Vabariigile kuuluva juriidilise isikuga, mille asutamise ja tegutsemise ainsaks eesmärgiks on Arengufondi investeringute valitsemine ning Arengufondi nõustamine seoses investeringute tegemisega EAFS-s sätestatud avalik-õiguslikel eesmärkidel. SmartCap osas ei ole seega küsimust, et milline osa SmartCap tegevusest kujutab AvTS § 5 lg 2 mõttes avalike ülesannete täitmist, kuna SmartCap eksisteeribki üksnes avalike ülesannete täitmiseks.

Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga üheselt siiski ei nõustu. See, et SmartCapi puhul on tegemist 100% riigile kuuluva äriühinguga, ei tee teda veel täies ulatuses teabevaldajaks. Kui Arengufondi üheks asutamise eesmärgiks oli investeerimine käivitamisjärgus teadmise- ja tehnoloogia mahukasse Eesti ettevõtlusesse ning pakkuda vastavatele ettevõtjatele vajaduse korral muud tuge, siis SmartCapi tegevuseks on fondi valitsemine ja investeerimine riskikapitali fondidesse. Seega tuleb eraldi vaadata fondi valitsemise alast (juhtimisalast) tegevust ja investeerimist ettevõtlusesse, millega sooviti elavdada majandusalast tegevust.

Nõustun vaide esitajaga selles, et riigi raha/vara kasutamise osas ehk EF II-st investeringute tegemise puhul on tegemist eelarveliste vahendite/riigi vara kasutamise, mille osas on

---

⁴ <http://www.smartcap.ee/meist/aruanded>

SmartCap teabevaldajaks. Seega on avalikuks teabeks see, kuhu ja milliseid investeeringuid on riigile kuuluvast varast tehtud. Inspeksioonile arusaadavalt ei ole vaide esitaja soovinud teabenõudes teavet fondist tehtud investeeringute kohta, vaid on palutud informatsiooni seoses konkursiga, mille eesmärgiks oli leida a) fond, millesse SmartCap saaks investeerida osa oma varadest (teatud senised investeeringud ning kapital edasiste investeeringute teostamiseks), b) samuti sellise fondi fondivalitseja. Konkursi tingimuste punkti 2 (lk 2) kohaselt soovis SmartCap konkursi esemeks oleva tehinguga tagada, et tema vara haldaks ja investeeriks kompetentne, kogemustega ning jätkusuutlik erafondivalitseja kooskõlas turutingimuste ja tööstusharu parima praktikaga eesmärgiga teenida SmartCapile maksimaalset tulu.

Nõustun siinkohal SmartCapiga selles, et teavet, mis puudutab sobiva fondi ja fondivalitseja leidmist, ei saa käsitleda avalike ülesannete täitmisena, vaid tegemist on ettevõtte äritegevusega. Ka juhul kui SmartCapil oleks seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalik ülesanne (EAFS kehtivuse ajal) investeerida kapitali EAFS § 2 lg 1 sätestatud eesmärkide täitmiseks, siis on avalikkusel õigus teada, kas ning millises mahus on investeeringuid teostatud (milline summa kuhu on investeeritud) ehk kuidas on riigi vara kasutatud, kuid mitte seda, millistel täpsetel tingimustel olid investeeringud teostatud, sh millistel täpsetel tingimustel investeeriti teatud varad Tera Ventures I Usaldusfondi.

Kuna inspeksiooni hinnangul ei puuduta küsitud teave riigiraha kasutamist, samuti ei ole inspeksiooni hinnangul SmartCap teabevaldajaks AvTS § 5 lg 2 mõistes, kuna inspeksioonile ei ole teada ühtegi kehtivat seadust ega muud õigusakti, millega oleks SmartCapile pandud kohustusi, mille eest lõpptulemusena vastutaks riik või (eksisteeriv) avalikõiguslik juriidiline isik. Eeltoodust tulenevalt jääb vaie rahuldamata. Kuna vaie jääb rahuldamata, siis ei pea inspeksioon vajalikuks hinnata, kas ja mis ulatuses sisaldavad küsitud dokumendid SmartCapi või kolmandate isikute ärisaladusi.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
juhtivinspektor
peadirektori volitusel